

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 din (za inozemstvo: 210 din), za 1/2 leta 90 din, za 1/4 leta 45 din, mesečno 15 din. Tedenska izdaja za celo leto 50 din. Plača in toži se v Ljubljani.

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Uredništvo: Ljubljana, Gregorčičeva ulica 23, Tel. 25-52. Uprava: Gregorčičeva ul. 27. Tel. 47-61. Rokopisov ne vračamo. — Račun pri poštni hranilnici v Ljubljani št. 11.953.

Izhaja vsak ponedeljek, sredo in petek

Ljubljana, petek 21. aprila 1939

Cena posamezni številki din 1'50

Črna nehvaležnost

Menda ni v Evropi naroda, ki bi bil tako prost vse ksenofobije ko naš. Treba se zamisliti samo v prve popreobratne čase pri nas. Ljudje, ki so vse svoje življenje čisto neprikrivo kazali svoje sovražstvo do nas, ki so kjer le mogoče ovirali vsak napredek našega naroda, ki so javno sramotili naš jezik in našo narodno misel, ki so z denarjem in nemoralnostjo širili germanizacijo, vsi ti ljudje so mogli po preobratu mirno ostati pri nas in nikomur se ni skrivili niti las. Nasprotno! Večina od njih je mogla celo ostati na svojih privilegiranih položajih, delati lepe dobičke in uživati vse ugodnosti, ki jih je namenila naša država prav za prav le našim domačim in narodnim ljudem.

In kako so ti ljudje plačevali vso to dobroto, ki so je bili deležni pri nas? Ne sicer tako odkrito kakor pred in med vojno, toda prav tako strastno so nas sovražili kakor nekdanj in če je le bilo mogoče, da brez rizika škodujejo nam, so nam škodovali. To vidimo zlasti sedaj, ko se ljudje, ki so pri nas postali siti in bogati, ponajšajo kakor da bi bili državljani druge države.

Po vojni je bila Jugoslavija ena fistih redkih držav, ki ni poznala pomanjkanja in ki ga ne pozna še danes. Izvoz Jugoslavije je bil velik in zato je mogla Jugoslavija tudi mnogo kupovati. Pa so prihajali s severa tuji s kovčegi in prodajali ter delali mastne zaslužke. Njih roditelje so seveda ostale v drugih državah, ker je bila naša lepa Jugoslavija za te ljudi pre-malo dobra. Dovolj dober pa je bil jugoslovanski denar in ta je odhajal v tujino in množil v tujini narodno premoženje.

Istočasno pa so naši domači in nacionalni potniki zaman iskali zastopstev za tuje firme, istočasno so morali ostajati naši domači ljudje brez kruha.

A mi smo to trpeli in se nismo zganili niti takrat, ko smo videli, da ti tuji potniki in zastopniki ne izpolnjujejo naših zakonov, da ne plačujejo predpisanih davkov, da lihotapijo valute in da pri vsaki priliki kažejo svoje sovražstvo do nas. Kljub temu jih nismo udarili, kljub temu smo trpeli še naprej, da odjedajo našim ljudem kruh.

Globoko hvaležnost bi morali ti ljudje čutili do Jugoslavije, ki jim je dala zelo dober bel kruh, ki ga drugod ne bi mogli dobiti. Toda hvaležnosti ti ljudje niso nikdar poznali in če je le bilo mogoče, so pokazali, da poznajo do Jugoslavije le eno čustvo — črno nehvaležnost.

Danes vidimo to posebno jasno in čas je, da se od tega tudi nekaj naučimo!

Neoprostljiva naša napaka je bila, da smo bili tako dobrohotni in tako obzirni do tujcev in da smo jim na vseh koncih in krajih prizanašali. Nekateri ljudje so pač takšni, da dobrote ne zaslužijo, da se premislijo le, kadar se jim pokaže pest in trda roka. So pač oboževalci trde roke in zato je treba z njimi tudi temu primerno postopati. Ni treba, da bi pri tem padli kar v ekstrem, toda eno moramo zahtevati brezpogojno in brez slehernega kompromisa. Kdor živi med nami, kdor živi do jugoslovanskega denarja, ta mora jugoslovanske zakone spoštovati do

zadnje pičice ali pa naj gre, kamor ga srce vleče.

Naša druga in še važnejša dolžnost pa je naslednja. Dogodki zadnjih dni so dokazali, da se moramo zanašati na ljudi, ki so res naši, ki vidijo v deželi, ki jim daje kruh, res svojo domovino. Zato je treba, da v gospodarstvu podpiramo le svoje nacionalne ljudi in smo prizanesljivi le do tujcev, ki so dokazali, da so naše prizanesljivosti vredni.

Naše narodno gospodarstvo mora biti res narodno, na naših tleh stoječa gospodarska podjetja ne smejo biti trdnjave za druge. Zato se mora začeti trdno zasnovana akcija, da pridejo tuja podjetja na naših tleh v domače roke, zato se mora istočasno voditi enako energična in enako sistematična akcija, da bodo smeli tuje tovarne pri nas zastopati le naši domači ljudje, ki so tudi naši zvesti državljani in zato se ne sme več do-

puštili, da bi bil le en naš domači potnik brez posla, dokler prihajajo v deželo tuji potniki in zastopniki.

Brez odlašanja se morajo te akcije začeti izvajati, ker zahtevajo to tudi naši obrambni interesi. Mnogo predolgo smo bili preveč prizanesljivi in zato naj bo konec črne nehvaležnosti, ki so jo pokazali tuji do Jugoslavije, pa čeprav jim je le ona dala eksistenco.

Odpravite 'uputnice' za žito, ker škodujejo državi in trgovini, ne koristijo pa revežem

Pri nas je vse polno organizacij in tudi posameznikov, ki bi radi živeli na račun države. Zato se tako pogosto sliši klic: država naj da! Ti ljudje ne pomislijo, da so država tudi oni sami, da more država dajati le, če drugod vzame. A nekateri so se že tako navadili na darove od države, da se kar sprizajzani ne morejo z misliti, da bi se ti enkrat nehali. Tako mislijo tudi voditelji nabavljalnih združenj. Prodajajo blago vsakomur, lokali njih združenj so tudi na zunanji urejeni tako, da so prave trgovine, a davkov, ki so v državi predpisani za trgovino, ne bi hoteli plačevati. Te naj plačujezanje nekdo drugi. In kar v glavo jim ne gre, da je takšna zahteva zelo nemoralna. Kako pride vendar trgovec do tega, da bi plačeval davek za dobiček, ki ga dela nabavljalna združba — njegova konkurentinja! Te resnice ne prikrivajo še tako kričavo deklamiranje o visokem pomenu združništva, ker tu ne gre za združništvo, temveč za trgovino, ki pa se skriva pod za-

družnim imenom, da bi mogla tem bolj izkoristiti in tudi zlorabiti privilegije, ki so namenjeni le za čiste zadržbe. Danes smo prišli že tako daleč, da se zadržbe naravnost ustanavljajo zato, da se podjetja izogogne svoji davčni dolžnosti.

V vrsto te špekulacije na račun države spadajo tudi nakaznice za cenejši oziroma brezplačni prevoz žita v pasivne kraje ali 'uputnice', kakor se na kraljo imenujejo. Namera, ki je povzročila te uputnice, je bila vsekakor dobra, da bi se revnejšemu prebivalstvu v pasivnih krajih omogočil cenejši nakup moke in žita. V praksi pa se je ta namera čisto izjalovila in danes služijo te 'uputnice' v vse mogoče namen, le reveži nimajo skoraj nobenih koristi od njih.

V tem oziru je zlasti poučna anketa, ki jo je priredila Zveza trg. združenj med trgovskimi združenji. Ne bomo tu priobčevali vseh odgovorov združenj, temveč se bomo omejili le na nekaj primerov, ker ti zadostno kažejo

kako se v resnici izkoriščajo uputnice.

Združenje z Gorenjske piše (vsa imena so v Zvezi trg. združenj na razpolago):

Občina A je prejela 2 vagona moke in 2 vagona koruze že lansko leto v decembru. Prodajala je moko št. 0 po 2'90 din, št. 2 po 2'50, št. 5 po 2'50, koruzo pa po 1'31 din. Cene v trgovini in isti občini so za pšenico res 10—20 par višje, za koruzo pa 5 par, zato pa je moka v trgovini neprimerno boljša. Poleg tega pa so morali odjemalci plačati občini moko takoj, dočim so jo v trgovini plačali šele po nekaj mesecih. Občina tudi ni mogla prodati vse koruze ter ji je ostalo še 2000 kg, ki jo je kupila podružnica Mlekarske združenja. Ta je prodala koruzo seveda naprej.

Posledica tega je bila, da so ostale trgovine brez kupcev in ena trgovka je prodala za božič moko samo eni stranki in še tej, ker ni imela denarja, da bi si jo kupila na občini.

Komu v korist so torej 'uputnice'?

A ne samo to. Prej omenjena trgovka je kupila v Kranju koruzo z vrečo po 1'37 din, pri občini pa je bila koruzo brez vreče po 1'31, za vrečo pa plača kranjska tvrška po 4—6 din. Cena pri občini je torej ista ko pri trgovcu v Kranju. Za kaj se je torej porabil dobiček znižane prevoznine?

Občina B je dobila 2 vagona moke in 1 vagon koruze. Vsak je mogel kupiti moko in koruzo in

tako jo je kupil tudi neki trgovec. Ta je izjavil, da je moka samo za 4—6 din pri 100 kg cenejša ko v Kranju, kolikor se plača za prevoz iz Kranja v njegov kraj, da pa je bila njena kakovost mnogo slabša. Mogel pa je kupiti moko vsak brez ozira na njegov socialni položaj.

Občina C je prejela 2 vagona moke in 2 vagona koruze, pa je ni mogla razpečati. Prodala jo je zato trgovcem.

Občina Č je prejela za vsako hišo po 25 kg moke. Ker je pa ljudje v tej količini niso vzeli, je bila prosto na razpolago vsem. Vzeli so jo tudi trgovci.

Podobno je bilo tudi v vseh drugih občinah okraja. Posledica tega je bila, da niso prodali trgovci niti ene četrtine normalne količine.

Iz drugega okraja poročajo združenje.

Občina D je dobila 1 vagon moke in 1 vagon koruze za kraj, ki je znan kot siromašen. Moka se je prodajala po 3'10, koruzo pa po 1'33 din. Deležni pa so bili te moke le premožnejši ljudje, ker revnejši niso imeli denarja, da bi moko plačali. Vsi, ki so kupili moko, so se pritoževali, da je slaba. Trgovci jo v kraju prodajajo po isti ceni.

Občina E je tudi dobila koruzo in moko ter je prodajala moko št. 0 po 2'75, št. 2 po 2'55, št. 5 po 2'55, koruzo pa po 1'25 din. Moko so dobili samo listi, ki so glasovali

11. decembra za neko listo. (Vsak lahko ugane za katero.) Ker pa vsi niso imeli denarja, da bi jo plačali, je ostalo 1000 kg koruze, ki so jo zamenjali posestnikom za krmo za konje.

Občina F je prejela vagon moke in 2 vagona koruze. Moka št. 0 je bila po 2'78, koruzo pa po 1'35 din. Tudi tu si revnejši ljudje niso mogli kupiti koruze in moke. Neko društvo je potem razdeljevalo to koruzo svojim članom kot novoletno darilo.

Zadosti teh primerov! Vsi ti dokazujejo, da se niti v enem kraju ne računa ta moka in koruzo enako. Vsi ti primeri dokazujejo nadalje, da se glavni namen teh

Seja glavnega odbora Zveze trgovskih združenj

za dravsko banovino bo v petek dne 28. aprila 1939 ob pol 10. uri dop. v Ljubljani, v sejni dvorani Trgovskega doma, Gregorčičeva ul. 27.

Dnevni red:

1. Poročilo predsednika.
2. Poročilo tajnika.
3. Predlogi združenj.
4. Končna določitev dneva in sporeda zvezine skupščine.
5. Slučajnosti.

Predsednik: Stane Vidmar s. r.
Tajnik: Dr. Ivko Pustišek s. r.

uputnic, da bi se pomagalo revnemu prebivalstvu, nikakor ni dosegel. Vsi ti primeri dokazujejo, da služijo te uputnice le bogatejšim ljudem, da se pa zlorablja tudi v strankarske namene.

Zrtve države, ki žrtvuje dohodke od prevoznine, se torej nikakor ne izplačajo. Vrhu vsega pa zmanjšujejo te 'uputnice' promet v trgovinah ter imajo zato le manjši dobiček in zato plačujejo tudi manjši davek.

Izguba torej na celi črti! Zakaj se torej te 'uputnice' sploh še izdajajo? Reveži nimajo od njih nič, država in trgovina pa škoduje. Kaj je ta resnica res manj važna ko pa prazna fika, da se tu opravlja neko socialno delo, ko pa se to ne opravlja?

Moč Anglije

Dobra vojska se more opreti tudi na dobro upravo

Velikansko britansko oboroževanje obsega vse tri vrste orožja: vojsko, mornarico in zračne sile. Ta vojaška sila pa se more opreti na drugo silo, o kateri se sicer malo govori, ki pa je vendar velikanske važnosti. To je javna uprava Anglije. Vojska bi se mogla primerjati z mišicami naroda, javna civilna uprava pa z možgani in živčevjem. Danes pa, ko zahteva moderna vojna največjo borbena sposobnost vsakega naroda, ki je dosegljiva samo s prvovrstno organizacijo naroda, je civilna uprava še prav posebne važnosti.

Kakšna je torej javna uprava Anglije? Anglija je zibelka tradicije in aristokracije, hkrati pa tudi dežela demokracije in ustavne svobode. Parlament v Westminsteru s svobodno izvoljenimi poslanci ter zgornja zbornica s porojstvu določenimi zastopniki sta najboljši simbol tega dvojnega duha.

Samo nekaj sto metrov od Westminsterja pa je Whitehall, sedež in središče civilne uprave, ki se prav tako odlikuje z mešanico demokratskih in aristokratskih načel. Potrebno pa je, da se zaradi boljšega pojmovanja stvari ti izrazi malo bolj natančno definirajo. Za aristokracijo smatramo aristokracijo duha in sposobnosti, dočim pomeni demokracije enake pogoje za vse vrste ljudi.

Zaradi tega privablja tudi javna uprava v Angliji najboljše ljudi. Tako se absolventi znamenitih univerz v Oxfordu in Cambridgeu prav radi prijavljajo za nagrade javne uprave, zlasti za diplomatsko in konzularno službo, pa tudi za službe v ministrstvih in v drugih uradih.

Samo ena pot je v Angliji, da se pride do službe — to je izpit za službo. Vedno seveda ni bilo tako in ni še tako dolgo, ko je tudi v Angliji igrala protekcija največjo vlogo. Leta 1896. pa se je posrečilo to zlo izravnati in od takrat dobi službo samo tisti, ki napravijo strog izpit, ki se zahteva za vsako službo. Niso sicer izpiti prijetna stvar, toda najboljše sredstvo, da se nastavijo povsod najbolj sposobni ljudje.

Ce pa je kdo imenovan za uradnika, potem mora imeti tudi gnetni položaj takšen, da je v svoji službi popolnoma neodvisen in da sploh ne pride v izkušnjo, da bi se dal podkupiti. Zato so tudi v Angliji plače državnih namestencev dobre. Začetna plača državnega uradnika znaša 275 funtov (skoraj 70.000 din) na leto. Ta plača se zvišuje letno za 25 do 30 funtov. Višji uradniki imajo še mnogo višje dohodke, najvišji uradniki pa tudi po 3000 funtov na leto (ali okoli 750.000 din). Te visoke plače so najboljše jamstvo, da se v angleški javni upravi ne more razviti korupcija. Za angleškega uradnika se ne izplača, da bi tvegal svojo lepo službo za umazane posle.

Druga velika prednost javne uprave v Angliji je, da je popolnoma nepolitična in nestrankarska. Javna uprava izvršuje samo to, kar določijo narodni poslanci v parlamentu, ne vodi pa nikake svoje politike. Strogo se spoštuje stara angleška tradicija, da sta vojska in javna uprava popolnoma izven strankarskega življenja. Na ta način je vlada popolnoma varna, da se bodo njena povelja natančno izvrševala, pa naj bi bila njena smer kakršna koli. V tem

**Občni zbor Konzorcija
»Trgovskega lista«**

Bo v petek dne 28. aprila 1939.
ob 15. uri v prostorih »Trg. doma«
v Ljubljani.

Dnevni red:

1. Poročilo predsednika.
2. Poročilo blagajnika o računskem zaključku.
3. Poročilo nadzorstva.
4. Sklepanje o proračunu.
5. Predlogi članov.
6. Raznoterosti.

Po določbi § 12. pravil konzorcija morajo člani naznaniti predloge pod točko 5. dnevnega reda načelnstvu vsaj 8 dni pred občnim zborom, in sicer pisмено.

Ce občni zbor ob določenem uri zaradi nezadostnega števila članov ne bi bil sklepčen, bo v smislu določb § 15. pravil pol ure kasneje na istem mestu in s istim dnevnim redom drug občni zbor, ki bo sklepčen ob vsakem številu članov.

Načelnstvo Konzorcija »Trg. lista«
v Ljubljani.

Predsednik: Stane Vidmar I. r.
Tajnik: Dr. Ivan Pless I. r.

je velika prednost za stranko, ki pride na vladno, a velika prednost tudi za uradništvo. Kajti na Angleskem se ni treba uradniku bati, da bi zaradi spremembe režima izgubil službo ali da bi bil upokojen. A tudi za državno blagajno je to bolje, ker v Angliji ni treba plačevati še delavoljnim in mladim ljudem pokojnine, ker so bili iz strankarskih razlogov upokojeni.

Vse to pa daje prebivalstvu tudi zavest stabilnosti in zaupanja. Sprememba vlade more biti koristna za napredek dežele, toda ta sprememba ne vnaša vznemirljenosti v javno življenje.

Javna uprava pa dobiva s tem tudi veliko kontinuiteto in solidnost. Politika ne dela skokov niti se ne prenagly in če pride v vladno tudi novinec, se more popolnoma zanešati na delo in pomoč uradnikov svojega ministrstva.

To so glavne značilnosti angleske javne uprave in hkrati tudi njene velike prednosti, da se more država v vsakem primeru popolnoma zanešati na svojo upravo in svoje uradništvo. Na drugi strani pa se more vojska tudi popolnoma zanešati na javno upravo in tako je bilo mogoče, da je Anglija v zadnji svetovni vojni mogla tako dobro organizirati svoje gospodarstvo, da je moglo izvesti tudi najtežje naloge, ki jih je postavila vojna.

**Združenje trgovcev
za srez Ormož**

sklicuje

za sredo dne 26. aprila ob 1. uri
popoldne v gostilni »Zlati jelen«
v Ormožu
svojo

redno letno skupščino.**Dnevni red:**

1. Otvoritev ter čitanje in odobritev zapisnika zadnje skupščine.
2. Poročilo predsednika.
3. Tajniško poročilo.
4. Računski zaključek za l. 1938. in proračun za leto 1939.
5. Poročilo nadzornega odbora.
6. Volitev nove uprave.
7. Samostojni predlogi.
8. Slučajnosti.

Ce skupščina ob določenem roku ne bi bila sklepčna, bo eno uro pozneje neglede na število članov (čl. 16. pravil) na istem prostoru in ob vsakem številu udeležencev. Skupščina je za vse člane obvezna. Članom, ki se brez predhodne tehtne opravičbe skupščine ne udeležijo, lahko uprava po čl. 8. zakona naloži denarno kazen. — Predloge je predložiti združenju najkasneje do 22. aprila.

L. Kuharič,
t. č. tajnik.

Dr. Henrik Steska:

Ureditev naše države

Dne 10. septembra 1919. je bila v Saint Germainu pri Parizu poleg drugih mednarodnih pogodb sklenjena tudi pogodba, s katero so glavne zavezniske in pridruženne sile priznale državo Srbov, Hrvatov in Slovencev in ji naložile razne obveznosti zlasti zaščito manjšin. Ta pogodba je po uvodnih besedah uvaževala, da so Srbi, Hrvati in Slovenci iz bivše avstro-ogrske monarhije prostovoljno sklenili, da se s Srbijo zedinijo zaradi ustanovitve nezavisne in zedinjene države pod imenom kraljestva Srbov, Hrvatov in Slovencev, dalje da sta kraljevič regent Srbije in srbska vlada pristala, da uresničijo to zedinjenje in da se je potem ustanovilo kraljestvo Srbov, Hrvatov in Slovencev, katero je prevzelo suvereniteto nad ozemlji, na katerih ti narodi žive. Iz tega dokaj jasno izvira, da so vsi trije narodi, Srbi, Hrvati in Slovenci, nositelji jugoslovanske državne ideje in torej nekakšno nasprotje proti ostalim, manjšinskim narodnostim v naši državi. Seveda pa Srbi, Hrvati in Slovenci nikakor niso mogli zgubiti značaj kot posebni narodi, pač pa so se morali odreči onim težnjam, ki merijo na obdržanje lastne suverene srbske države ali na ustanovitev lastne suverene hrvatske ali slovenske države. S poudarkom je treba reči, da moremo pod narodom razumeti razne vrste družabnih skupin, enkrat naglašamo bolj državno-pravno stran, drugikrat le jezikovno skupnost, v tretje enako etnično oboležje, v četrto se oziramo še na geografski položaj. Jugoslovanski narod pomeni lahko to, kar jugoslovansko ljudstvo, torej po državljanstvu in domovinstvu za našo državo tesneje zvezano prebivalstvo Jugoslavije in to brez razlike, gre li za Srbe, Hrvate in Slovence ali pa za pripadnike naših manjšin, n. pr. za naše državljane nemškega, madžarskega ali albanskega jezika. Ako pa upoštevamo, da je naša država nastala zavoljo Srbov, Hrvatov in Slovencev in da so pač ti v prvem redu nositelji naše državne ideje, potem se omejuje državno-pravni pojem jugoslovanskega naroda na Srbe, Hrvate in Slovence in ne obsega tudi narodnostnih manjšin v naši državi. Toda tudi Slovenci, Hrvati in Srbi so vsak zase poseben narod in to ne le v etničnem,

Srbsko-hrvatski odnošaji

Srbi in Hrvati so pa zaradi obsežnejših preseljevanj izpod turškega jarma v nekaterih krajinah dokaj pomešani ter sploh ni mogoče potegniti natančne meje med obema. Pojavile so se pa druge družabne sile velike privlačnosti in zvezne moči. Zlasti sta to mesti Zagreb in Beograd, vsako je glavno kulturno središče z velikim akcijskim radijem, ki že zaradi zgodovinske povezanosti odločno vpliva. Jasno se to kaže glede Zagreba v Hrvatski, Slavoniji in kolikor toliko tudi v Dalmaciji, s čimer pridemo do pojma hrvatsva v teritorialnem smislu, ki ne zajame le Hrvatov na tem ozemlju, marveč tudi tam naseljene Srbe. Ta pojem je dokaj močno zasidran v tem ozemlju in ga ne smemo prezreti. Hrvatski kulturni pas se je raztezal severozapadno od osmanskega imperija. Dasi vsaj jedro hrvatskega pasu ni bilo pod turško oblastjo, pa je vendar zastran neprestanih vpadov iz Bosne morala biti dežela skozi več stoletij stalno pripravljena, da prepreči opustošenje domačega ozemlja in da z vojnimi, na široko osnovanimi operacijami prenese boj tudi na sovražno tla. Odtod velika nadarjenost Hrvatov za vojaško organizacijo, toda drago so morali plačati to nadarjenost, dolgotrajni boji na življenje in smrt niso dopuščali, da bi se široki sloji na kmetih

marveč deloma tudi v državno-pravnem smislu. Takemu stremljenju in hotenju, da slovenskemu narodu, hrvatskemu narodu in pa srbskemu narodu pripadaj lastna državnost ali da mu takšna državnost vsaj lebdi pred očmi, so se Slovenci, Hrvati in Srbi z ustanovitvijo naše države pač odpovedali. S tako odpovedjo se pa Slovenci in Hrvati gotovo še niso izrekli ne za unitaristično-centralistično ureditev naše države, ne za edinstveno državo s širokimi samoupravami večjih geografskih enot, ne za federalističen ustroj Jugoslavije, nego je bila nadaljnja ureditev prepustena pač sporazumu vseh treh državotvornih narodov. Menim, da so dvajset let trajajoči ustavni boji jasno začrtali pot, kakšen bodi sporazum, ter da je ozemlju, ki spada v hrvatsko interesno sfero, enako kakor slovenski pokrajini priznati obsežen avtonomni položaj, ki se ne bi mogel proti volji predstavnstva teh ozemelj izpremeniti, a tudi ne drega v ona področja našega javnega življenja, ki morajo radi skupnosti in zaščite jugoslovanskega ozemlja in radi celotnega državnega ozemlja kot enotnega trga našega gospodarstva biti skupna ali vsaj enotno urejena.

Srbi, Hrvati in Slovenci tvorijo torej en skupen jugoslovanski narod v mednarodno-dravno-pravnem smislu, kar pa nikakor ni protivno nadaljnemu obstoju posebne srbskega, posebnega hrvatskega in posebnega slovenskega naroda v drugih ozirih. Vsak izmed teh treh državotvornih narodov ima pač v okviru občne jugoslovanske državne ideje še svoje posebne težnje, ki jih ni moči zanikati ali obsoditi ali se jim odpovedati. Eni kot drugi si hočejo izgraditi čim dostojnejšo materialno in idealno kulturo. Ker se to zbog večstoletnega različnega razvoja nikakor ne da doseči na en in isti način, se pojavlja zlasti pri Slovincih in Hrvatih stremljenje, da sami odločujejo o ciljih in potih svojega kulturnega življenja, v kolikor nista harmonično sožitje vseh treh narodov in pa obstoj države ogrožena. Ker imajo Srbi itak večino v naši državi, pri njih seveda ni opažati krepkejših takih pokretov, dasi tudi pri njih ne manjkajo.

pletena po nemških in madžarskih manjšinah, toda že zbog svoje lege tik pred Beogradom in zavoljo svojega pretežnega srbstva spada neizbežno pod beograjski kulturni krog. Za odnos Hrvatov (Bunjevcev in Šokceva) v Vojvodini proti Beogradu pa velja isto, kar za odnos Srbov v hrvatskem področju proti Zagrebu. Tu opisano področje beograjskega kulturnega kroga se skorajda krije z Veliko Srbijo, kakršno so si jo zamišljali srbski patrioti in za katero je teklo toliko krvi. Iz geografskih razlogov spada k temu ozemlju že zastran primernege dostopa k jadranskemu morju in popolni povezanosti z zaledjem tudi južna Dalmacija z Dubrovnikom in Kotorom. Tudi Hrvatim se je po avstrijski okupaciji Bosne in Hercegovine vzljubila zamisel Velike Hrvatske, ki se naj ne razteza le na Hrvatsko s Slavonijo in Dalmacija, marveč naj obsega še Bosno in Hercegovino, a eventualno še Istro in Slovenijo. Potek svetovne vojne je drugače odločil. Hrvati so morali revidirati svojo veliko hrvatsko idejo, ki je bila že precej globokih korenin pognala. Da tak preokret samozavestnemu političnemu središču, kakršno je nedvomno Zagreb, ni lahek, bo pač vsakomur jasno in je potemtakem že iz najprimitivnejše politične

razsodnosti opustiti vsak centralistični poizkus. Ako se že južni del Dalmacije in vzhodni del Srema povsem nujno in naravno bolj in bolj izločujeta iz zagrebške interesne sfere, pa bo nasprotno vez med Slavonijo in Splitom preko unskega porečja po novi unski železnici tem krepkeje združila hrvatsko in slavonsko ozemlje z Dalmacijo ter se bo s podvojeno silo razrasla težnja, da se vsaj čim ožje priklene krajina na desni in levi ob tej progii in da se za vso hrvatsko interesno sfero doseže impozantna kompetenca.

Muslimansko vprašanje je že manj povezano z določenimi teritoriji, saj žive slovanski muslimani akoprav pretežno, toda vendarle ne samo v Bosni in Hercegovini, marveč v precejšnjem številu tudi še na ozemlju stare Raške od bosanske meje do Rogozne, dalje pa tudi ne gre zanikati tesnejšega kulturnega spoja med slovanskimi muslimani in muslimani albanskega in turškega jezika v Južni Srbiji in Črni gori. Muslimani si hočejo svoj, z ggoraj navedeno mednarodno pogodbo priznani posebni položaj še utrditi z izvojevanjem izdatne avtonomije islamske verske zajednice tudi v zunanjih pravnih odnošajih (ustroj verske zajednice, versko-karitativno in versko-prosvetno delovanje) in pa z uporabo islamskega šariatskega prava v rodbinskih in dednih poslih naših muslimanov. Svojemu cilju so že prav blizu, a njih kulturni center je Sarajevo,

Slovenci

Slovence s kulturnim in političnim središčem v Ljubljani, loči od hrvatskega ozemlja starodavna meja ob Kolpi, Gorjancih in ob Sotli. Poseben pismen jezik — in to je vendar ena najučinkovitejših vezi kakega naroda —, dalje malodane enaka slovenska, a od hrvatske dokaj različna zgodovina, sta napravili iz Slovencev posebno narodno individualiteto. Ta razvoj je bil povsem naraven. Izta Trubarja, Bohoriča in Dalmatina imamo Slovenci poseben pismen jezik, ki s prevodom svetega pisma obsega najraznoterejšje pojme družabnih in prirodnih pojavov, a položaj slovenskega kmeta in meščana v okviru »svete rimske države nemške narodnosti« je bil skoro tisoč let enak onemu nemškega kmeta in meščana in to tem bolj, ker do XIX. stoletja sploh ni bilo

zavednih jezikovnih bojev. Naša Slovenija pa ni le iz teh razlogov posebna enota v okviru Jugoslavije, marveč je vrhu tega tesno spojena po važnih prometnih črtah od spodnje Mure proti Trstu in od Gorenjske proti Hrvatski s križiščem v Ljubljani, kar ojačuje pomen Ljubljane.

Vsa ta dejstva silijo k skorajšnji novi primerniji notranji ureditvi naše države, toda niso nevarna jugoslovanski državni misli, ki ima svoje globoke korenine v legi ob savski in moravsko-vardarski prometni črti, v izredni sorodnosti mnogoštevilnih jugoslovanskih naracij na tem ozemlju kakor tudi na malodane popolni istosti hrvatskega in srbskega pismenega jezika in na njihovo veliko podobnostjo s sicer samostojnim slovenskim pismenim jezikom.

Hrvatski obrtniki za zgraditev ceste Liubliana—Sušak

V Crikvenici je bila v ponedeljek na pobudo zagrebške obrtniške zbornice obrtniška turistična konferenca, ki naj bi povečala zanimanje obrtnikov za pospeševanje tujkega prometa. Konferenca je ugotovila, da so obrtniki direktno in indirektno zainteresirani na tujskem prometu in je zato potrebno, da obrtniki čimbolj sodelujejo pri pospeševanju tujkega prometa. Konferenco je vodil podpredsednik zbornice Milošević, referate pa so podali gen. tajnik zbornice dr. Butorac, direktor »Putnika« Vrgnjanin in tajnik turističnega sveta na Sušaku Jazbec. Na koncu konferenca so bile soglasno sprejete resolucije, v katerih zahtevajo obrtniki med drugim:

V vsakem obrtniškem združenju naj se ustanovi stalni turistični referat. Zlasti obrtniška združenja v turističnih krajih so dolžna, da razvijajo za pospeševanje tujkega prometa najbolj živo delavnost. O svojem delu naj združenja redno poročajo turističnemu odboru zbornice.

Konferenca pozdravlja prizadevanje zbornice, da bi oblasti čimbolj podpirale razvoj tujkega prometa.

Konferenca naglašajo potrebo elektrifikacije turističnih krajev, zlasti Hrvatskega Primorja.

Konferenca naglašajo nedolžljivo

potrebo, da se čimprej izvedejo dela na jadranski turistični cesti, da se čimprej modernizira cesta Zagreb—Sušak in da se zgradi avtomobilska cesta Ljubliana—Sušak in Senj—Plitvice.

Promet v naših pomorskih pristaniščih

V februarju je iz naših pristanišč odplulo 6765 ladij s skupno 1.200.911 tonami proti 7108 ladjam s 1.306.988 ton nosilnosti.

Od tujih zastav je bila najbolj zastopana italijanska, ki je v nekaterih pristaniščih dosegla celo večji promet ko naša. Skupno je obiskalo naša pristanišča 436 italijanskih ladij z 288.000 tonami.

Liublianski Sokol

vabi vse trgovstvo

NA TELOVADNO AKADEMIJO,

ki jo ponovi

v proslavo svoje 75 letnice
v petek, dne 28. aprila ob 20.
v opernem gledališču. Akademia se ponovi, ker so vse vstopnice za akademijo v ponedeljek 24. aprila že razprodane

Združba trgovcev za srez Murska Sobota

ima

XVIII. redno glavno skupščino

v soboto dne 29. aprila 1939 ob 9. uri v dvorani Sokolskega doma v Murski Soboti.

Dnevni red:

- 1. Pozdrav predsednika.
- 2. Imenovanje zapisničarja, dveh overovalteljev zapisnika in 2 skruinatorjev.
- 3. Odobritev zapisnika zadnje skupščine.
- 4. Poslovna poročila: a) predsedniško, b) tajniško, c) blagajniško.
- 5. Poročilo nadzornega odbora in predlog za razrešnico.
- 6. Proračun za leto 1939.
- 7. Glavna skupščina Zveze trgovskih združenj dravske banovine.
- 8. Razprava o ustanovitvi dvo-razredne trgovske šole.
- 9. Priprave za slavnostno odprtje »Trgovskega doma«.
- 10. »Prekmurski teden«.
- 11. Samostojni predlogi.
- 12. Volitve: V upravo: predsednika, 2 podpredsednika, 12 članov uprave in 6 namestnikov.

V nadzorni odbor: predsednika, 2 članov odbora in 3 namestnikov.

V izpraševalno komisijo za pomočniške izpite: predsednika, 2 prisodnikov in po 2 člana iz manufakturne, špicerijske in železninarske stroke.

V odsek za trgovce s perutnino in jajci: načelnika, podnačelnika in 4 članov.

V odsek za sadne trgovce: načelnika, podnačelnika in 4 članov.

V odsek za trgovce z živino: načelnika, podnačelnika in 4 članov.

V častni odbor: 5 članov.

V šolski odbor: predsednika, podpredsednika, blagajnika in 4 članov.

V delegacijo za zvezne skupščine: 4 delegatov.

13. Zaključek skupščine.

Pojasnila k dnevnemu redu:

Zapisnik zadnje glavne skupščine se ne bo čital, ker je bil objavljen v »Murski Krajini« v št. 20-39 1938. leta. Računski zaključek za leto 1938. je članom na vpogled v pisarni združenja od 15. aprila do dneva skupščine.

Samostojni predlogi. Samostojni predlogi morajo biti pisмено vlo-ženi tako, da bodo najkasneje tri dni pred pričetkom skupščine v posesti uprave združenja. Samostojne predloge smejo predložiti samo člani, ki so svoje obveznosti poravnali do konca leta 1938., sicer se zavrnejo. (Slednje ne velja za člane, ki so pridobili članstvo v letu 1939.)

Udeležba. Skupščine se smejo udeležiti samo člani imetniki obrtnih pooblastil. Udeležba na skupščini po pooblaščenih ni dovoljena (čl. 14/1 pravil). Za člane je udeležba na skupščini obvezna. Izostanki morajo biti s tehtnimi opravičili pravočasno pred dnevom skupščine javljeni, in to pis-meno, upravi združenja, sicer se predpišejo denarne globe.

Sklepnost skupščine. Skupščina je sklepna ob določeni uri, če je prisotna vsaj ena tretjina od skupnega števila članov, sicer je eno uro kasneje na istem mestu in z istim dnevnikom drugo skupščina, ki sklepa veljavno ob vsakem številu navzočih. Na skupščini se bo razpravljalo samo o vprašanih, ki so postavljeni na dnevni red.

Čeh Frane I. r.,

Predsednik združenja trgovcev za srez Mur. Sobota v Murski Soboti.

Še en nov fond Fond za pospeševanje turizma

Če bi bili pri nas v vseh stvarih tako marljivi, kakor smo pri ustanavljanju fondov, pa bi bili prav gotovo ena prvih držav na svetu. Toliko fondov že imamo in še vedno se nam obljublja novi. Pravijo, da je vseh teh fondov že 120, in skoraj vsak teh fondov pomeni novo davščino za ljudi. Vsak teh fondov pa pomeni tudi za one srečne gospode, ki upravljajo te funde, dnevniče in potnine, v tem pa je menda tudi edini razlog teh fondov. Zato tudi ni še pričakovati, da bi se ta politika fondov nehala, pa čeprav je v največjem nasprotju s pravili dobrega državnega gospodarstva. Kajti prva naloga dobrega gospodarstva je, da je pregledno, da se vodi z enega mesta, gospodarjenje s fondi pa oba ta pravila prav grdo prezira.

Da se je mogla politika fondov tako zelo razpasti, je velika krivda narodnih poslancev, ki so dopustili, da se ti fondi ustvarjajo. Z vsakim fondom se je zmanjšala njih kontrola nad državnimi izdatki, a vse to gospode narodne poslance ni motilo ter so brez obotavljanja glasovali za te funde. In tako smo polagoma dobili tako kopico fondov, da mora biti davko-plačevalce strah.

In mora jih biti v resnici strah! Naj navedemo le en drastičen primer. Izvoznik, ki je imel dobre stike z Nemčijo, je mogel sam in brez vsake podpore izvažati sadje v Nemčijo, pri tem zaslužiti, državi pa je dal devize. Nakrat pa so pri nas odkrili, da je treba izvoz sadja pospeševati. Posledica tega odkritja je bila, da more sedaj izvoznik izvažati le potem, ko je izpolnil razne formularje in plačal predpisane takse, ki se stekajo v fond za pospeševanje izvoza. Od vsega tega fonda pa ima izvoznik samo to, da ima nove sitnosti, da plačuje takse in da izvažajo sedaj teže ko prej. In približno tako je tudi z vsemi drugimi fondi. Morda je bila v začetku zamisel fondov dobra, danes ni od te dobre zamisli ostalo nič, temveč le še takse, ki naj skrbe za sejinine in dnevniče. Da so s tem izgubili fondi vsak smisel in vsako obstojno upravičenost, je neovrgljivo. Če se že mora pomagati preslabo plačanim uradnikom s sejinami in dnevnicami, potem se naj jim zboljšajo plače, ne pa da morajo gospodarski ljudje vrhu vsega še prenašati nove sitnosti. Pa tudi to ne gre, da imajo od teh sejin, dnevnic in potnin priboljšek le nekateri uradniki, temveč vsem naj se gmotni položaj zboljša, saj delajo vsi za državo.

Novi fond, ki se baje pripravlja v ministrstvu za trgovino in industrijo, bi bil

fond za pospeševanje turizma

S pomočjo tega fonda naj bi se organiziral kredit za dvig našega hotelirstva oziroma turizma. Fond naj bi v ta namen zagotovil večja sredstva. Ta materialna sredstva pa bi dala država iz proračunskih sredstev. Predvsem bi se podpiralo zidanje modernih hotelov in prenočišč v turističnih krajih. Hotelska industrija bi dobivala iz tega fonda dolgoročno posojila za dobo do 30 let. Obrestna mera bi znašala le 3%. Poleg tega pa bi se dovoljevale novim moderno urejenim hotelom še druge olajšave, zlasti carinske ugodnosti. Prvotno se je nameravalo dati za ta fond 5 milijonov din. Ta namera pa v

letošnjem proračunu ni prodrla. Sedaj se govori, da se bo v prihodnji proračun vnesla postavka 25 milijonov din za ta fond.

Stvar je torej še zelo daleč od realizacije. Ves njen osnutek pa kaže, da je silno slabo zamišljena. Predvsem, kaj je treba poseben fond, če pa se vse plačuje iz drž. proračuna! Tak fond je že kar odkrit nesmisel!

Da je treba podpirati zidanje modernih hotelov, je jasno. Toda za ta namen je treba nekaj več denarja, kakor pa se predvideva. Mi smo že pred leti predlagali, da se ustanovi velika delniška družba, ki naj zida hotele. Ta družba bi se hitro ustanovila in bi imela tudi kmalu zbran potreben kapital, če bi dala država družbi jamstvo, da se bodo njene delnice obrestovale recimo po 4% in če bi dala družbi še kakšne druge ugod-

nosti, n. pr. davčno prostost za nove hotele. V tem primeru ne bi bilo treba državi prav nič žrtvovati, delničarji družbe bi skrbeli, da bi se delalo dobro, država pa bi imela še dohodke v obliki poslovnega davka, trošarin, taks in uslužbenskega davka. Ustanovitev takšne delniške družbe bi bila mnogo lažja pot, da se pospešuje hotelirstvo in turizem, kakor pa da se ustanovi fond, ki bi s svojim kompliciranim poslovanjem nikdar ne delal tako dobro ko delniška družba.

Dobro bi bilo, če bi se tudi organizacije hotelirjev in gostilničarjev ter drugi interesenti tujскеga prometa izjavili o tem vprašanju.

Z novim fondom pa nam prizaneseite, ker jih imamo res že kar preveč!

Tovarnam manjkajo še vedno surovine

Položaj v mariborskih tekstilnih tovarnah je še vedno neizpremenjen. Podjetja dobivajo le tu in tam dovoljenje za uvoz neznatne množine bombaža in prediva iz neklimirskih držav. Zaloge gredo h kraju in tovarne bodo morale ustaviti obrate, če ne dobe potrebnih surovin. Tvorница Doctor in drug dela sedaj samo še tri dni na teden. Sedaj je ustavila Tekstilna tvornica v okoliški občini Košaki delo. Opuščenih je bilo 120 delavcev, baje samo dotlej, dokler podjetje ne dobi zadostne množine surovin.

Istočasno pa se poroča, da je v Maribor zadnje dni že dospelo nekaj vagonov surovin, da jih pa carinarnica ne more zacinirati in izročiti blago naročnikom, dokler Narodna banka, oz. njen kontrolni odbor ne da dovoljenje za uvoz. V carinskih skladiščih leže torej tovarnam potrebne surovine, ki jih pa ta vseeno ne morejo dvigniti, ker nimajo še dovoljenja za nabavo deviz. Stroji se ustavljajo, ker nimajo njim potrebne hrane, ta pa je pred durmi že pripravljena, a zaradi trdih deviznih predpisov ne more v tovarne. Delavci so zaradi tega ob zaslužek, tovarne ob naročila in država ima izgubo na davkih. Ali se res ne more to vprašanje pravilno rešiti?

Pomisliti pa je treba tudi to, da je treba plačevati za blago na carinarnici ležarino, da postaja to blago vsak dan dražje, čeprav ga tovarna ne more uporabiti. Kdo povrne to zgubo tovarni?

Pa ne samo tekstilna industrija, temveč tudi nekatera druga podjetja se imajo sedaj boriti z enakimi težavami. Za nekatere trgovce na pr. so prispelle iz neklimirskih držav večje množine manufakturnega in drugega blaga, ki leži na carinarnici neocarinirjeno, kakor bombaž in predivo za tekstilne tvornice. Zato je že skrajni čas, da Beograd nekaj ukrene, sicer grozi Mariboru naravnost gospodarska katastrofa. Po demontaži upravnih oblastev je proevit Maribora navezan zgolj na industrijo, v prvi vrsti tekstilno, ta pa ne more delati, če ne dobi-va vedno potrebnih deviz. Kakor smo izvedeli iz tukajšnjih poslovnih krogov, so bili v Beogradu že storjeni koraki, da se preteča ka-

tastrofa prepreči. Narodna banka zatrjuje venomer, da se bo zadeva v najkrajšem času rešila, vendar doslej še ni nikake pozitivne odločitve. V Beogradu so intervirali tudi nekateri drugi poslovni krogi Maribora, toda z istim uspehom. Delavstvo je vznemirjeno, ker groze vedno novi odpusti. Stiska industrij je tem večja, ker imajo tekstilne tovarne velika naročila za več mesecev, ki jih pa ne bodo mogla izvršiti, če ne do-be pravočasno surovin. Naročniki bodo v tem primeru pač poiskali druge vire, da pridejo do blaga, naša podjetja pa bodo izgubila sedanje dobre poslovne zveze. Tudi ako se kasneje težave odpravijo in bodo tovarne zopet lahko dela-

Mogočna zdravilna moč narave

se še posebno izraža v naravni ROGASKI SLATINI

le, bo marsikateri odjemalec odpadel, ker si je medtem že poiskal druge dobavitelje, ki jih nikakor ne bo hotel opustiti, ker so mu ti pomagali v stiski.

A. B.

K temu poročilu našega mariborskega dopisnika bi dostavili naslednje. V Beogradu so intervirali pri finančnem ministru dr. Djuriću ban dr. Natlačen, podpredsednik skupščine Mihelčič, senator dr. Schaubach in mariborski župan dr. Juvan, da se dodele industriji potrebna devizna dovoljenja, da si bo mogla nabaviti za obratovanje neobhodno potrebne surovine. Opozorili so tudi na težke gospodarske in socialne posledice, ki morajo nastati, če se to vprašanje ne reši ugodno. G. finančni minister je v polni meri uvidel upravičenost te zahteve ter je obljubil, da bo pri Narodni banki interviriral, da se to vprašanje ugodno reši.

Zanašamo se na obljubo g. finančnega ministra ter upamo, da se bo to vprašanje v kratkem ugodno rešilo. Upamo to predvsem zato, ker bi v nasprotnem primeru nastala za naše gospodarstvo tako težka škoda, za katero pač nihče ne bo mogel prevzeti odgovornosti. A ta bi padla na one, ki so bili opozorjeni, a niso storili svoje dolžnosti.

So najboljši za otroke

Zunanja trgovina

Bolgarska je sklenila, da poveča površino s sladkorno repo posejane zemlje za 2100 na 13.800 ha, ker njena sedanja sladkorna proizvodnja ne zadostuje za domačo potrošnjo. Sladkorna proizvodnja Bolgarske se bo s tem povečala za 500 vagonov letno.

V Romunijo pride še ta mesec posebna angleška gospodarska misija pod vodstvom Fredericka Leith-Rossa, ki uživa v vseh angleških gospodarskih krogih velik ugled. Cela vrsta velikih angleških predilnic se je ponudila, da oskrbuje romunski trg s svojimi proizvodi. Nove dodatne carine v veljavnostjo od 10. aprila so bile predpisane v Češko-Moravski, in sicer: za pšenico na 22 Kc. rž 25, ječmen 32, oves 23 Kc za 100 kg; za vole

204, bike 204, krave 178, junice 167 in za sveže meso po 408 Kc za 100 kg.

D. d. Baťa v Zlinu sklicuje glavno skupščino, na katere dnevnom redu je tudi znižanje delniške glavnice, ki znaša danes 526,2 milijona milijona Kc.

Angleški uvoz je znašal marca meseca 72,9 milijona funtov proti 65,5 v februarju 1939. in 84,8 milijona funtov v maju 1938. Izvoz pa se je dvignil od 38,05 milijona funtov v februarju na 41,6 milijona v maju 1939.

Največje italijansko podjetje za železo »Ilva« je dosegla lani 51,2 (predlani 41,2) milijona lir čistega dobička ter bodo dobili delničarji izplačano 7% dividend.

Japonska je proizvela v l. 1938. 6 milijonov ton surovega jekla ter se je glede proizvodnje surovega jekla dvignila s sedmega na šesto mesto največjih svetovnih proizvajalcev.

Ustanovljeno 1850

Zaloga vseh vrst stekla, porcelana in keramike. Stavbno in umetno steklarstvo. Specialna zaloga in okvirjanje slik

JULIJ KLEIN
LJUBLJANA
Wolfova ulica štey. 4
Telefon 33-80

Opozarjamo na današnji oglas Prometne banke d. d. v Ljubljani ter jo toplo priporočamo vsem cenjenim naročnikom.

„SIVA“

mehanična tvornica krtač, ščetk in britvic

OSIJEK I

IZDELUJE VSE VRSTE KRTAČ,
ČOPIČEV IN JEKLENIH ŠČETK,
ZOBNIH IN BRIVSKIH ŠČETK
KAKOR TUDI NOŽIČEV ZA BRITJE

Medič-Miklavc

TEKSTILNA INDUSTRIJSKA DRUŽBA Z O. Z.

Ljubljana

TKALNICA

BARVARNA

APRETURA

VOLNENE TKANINE

VUNSTRA TKANINE

Damski modni izdelki

JEDILNO

ORODJE

VSEH KVALITET

ZNAMKE

JE KVALITATIVNO

NAJBOLJŠE

Manufakturna veletrgovina
F. Hrehorič

LJUBLJANA
Tyrševa cesta 28

Najugodnejši nakup

Vseh vrst VOLNE, za ročna dela in strojno pletenje,
BOMBAŽA, SVILE, NOGAVIC, ROKAVIC, PLETENIN,
raznega PERILA itd.

Vam nudi v stalno veliki zalogi
tvrdka

KARL PRELOG, Ljubljana

ENGROS: Gosposka ul. 3

Električne instalacije

vseh vrst Vam izvrši ter popravi podjetje

Mihelčič Ivan, Ljubljana

BORSNIKOV TRG 1. TELEFON STEV. 27-04

Dobavlja: Svetila, žarnice, likalne grelce, zvonice, električne ključavnice, signalne aparate za kar zah'evalje
ponudbe in reference. Elektromotorje, ventilatorje, črpalke za vodo, proizvode tvrdke

„Marelli“ - Milano

Popravila vseh v stroko spadajočih del

Koliko trgovcev gre na letni dopust in odmor?!

1-2%!! Vsi drugi pa se mučijo in delajo brez ozira na zdravje!
Zato vsaj doma pijte

RADENSKI ZDRAVILNI VRELEC

istega z rdečimi srci,

našo najboljšo prirodno mineralno vodo. Zdravje in užitek!

Že v 24 urah

barva, plesira in
kemično snati
obleke, klobuke
itd. Skrobi in svetlolika srajce, ovrat-
nike in manšete. Pere, suši, monga in
lika domače perilo

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4-6. Selenburgova ul. 3

Telefon št. 22-72.

Velika, opremljena vila, pri-
merna za sanatorij ali planinski
zdraviliški dom, je naprodaj. Na-
tančnejše podatke pove Kmetiska
posojilnica ljubljanske okolice v
Ljubljani.

**KNJIGOVEZNICA
JUGOSLOVANSKE
TISKARNE**

reg. zadr. z o. zav.

**LJUBLJANA
KOPITARJEVA 6**

Nudi po izredno nizkih
cenah: Salda konte, štra-
ce, jurnale, šolske zvez-
ke, mape, odjemalne
knjižice, risalne bloke
itd.

PROMETNA BANKA D. D.

V LJUBLJANI
STRITARJEVA ULICA 2
Telefon 21-49

Ugodni trgovski krediti
Eskompt menic — Nakazila
v inozemstvo

Stare in nove vloge izplačuje brez
vsake omejitve

Obrestovanje vlog od **4%** do **5%**

Stev. 5214/39.

Nabava

Državni rudnik Velenje raz-
pisuje na dan 10. maja 1939. ne-
posredno pismeno pogodbo za do-
bavo 1 trofaznega oljnega transfor-
matorja 1000 KVA, 5000/500 Volt,
50 Hz. Ostali pogoji pri rudniku.
Državni rudnik v Velenju.

**Delajte za napredek
trgovskih organizacij!**

MESNE KONZERVE!

Z ozirom na bližajoče se poletje, priporočamo cenjenim tvrdkam dobavo
naših prvorazrednih mesnih konzerv

Predno boste naročili mesne konzerve, zahtevajte ponudbo od tvrdke

HERZ & SIN, tvornice salam in mesn. konzerv **Banatski Karlovac**